

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 103/2020
05.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Божидара Вујичића, чланова већа, са саветником Драгицом Вранић, као записничарем, одлучујући о захтеву „АА“ д.о.о. ...,, кога заступа пуномоћник Младен Грбић, адвокат из ...,, за преиспитивање судске одлуке - пресуде Управног суда - Одељења у Новом Саду III-8 У 8047/17 од 27.02.2020. године, са противним странкама Агенцијом за реституцију, Јединица за конфесионалну реституцију Београд и Српском православном црквом, Епархија ..., Српски православни манастир ..., коју заступа пуномоћник Милан Шашић, адвокат из ...,, у предмету враћања црквене имовине, у нејавној седници већа одржаној дана 05.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев Српске православне цркве, Епархија ..., Српски православни манастир ... за накнаду трошкова.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба подносиоца захтева поднета против решења Агенције за реституцију, Јединице за конфесионалну реституцију Београд број 46-00-596/2007 од 26.04.2017. године, ставом другим диспозитива, одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора и ставом трећим диспозитива обавезан тужилац да заинтересованом лицу Српској православној цркви, Епархији ..., Српском православном манастиру ... накнади трошкове управног спора у износу од 34.500,00 динара. Делимичним решењем Агенције за реституцију, Јединице за конфесионалну реституцију Београд број 46-00-596/2007 од 26.04.2017. године, решено је следеће: тачком 1. диспозитива, делимично је усвојен захтев и успостављено право својине Српског православног манастира ... Епархије ... Српске

православне цркве на згради која је у ... листу непокретности бр. ..., КО ..., уписана на катастарској парцели број .../..., као „зграда угоститељства-хотел“ и на грађевинском земљишту на катастарској парцели бр. .../..., површине 8а 61м², КО ...; тачком 2. диспозитива, наложено је РГЗ – Одсеку за катастар непокретности ... да, по извршности овог решења, изврши брисање забране отуђења и оптерећења непокретности ближе описаних у тачки 1. диспозитива овог решења сходно члану 36. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, уписане решењем РГЗ – Службе за катастар непокретности ... број ... од 06.03.2015. године; тачком 3. диспозитива, наложено РГЗ – Одсеку за катастар непокретности ... да, по извршности овог решења, изврши укњижбу права својине на непокретностима ближе описаним у тачки 1. диспозитива овог решења у корист Српског православног манастира ..., Епархије ... Српске православне цркве у јавне књиге у којима се врши упис права на непокретностима; тачком 4. диспозитива, обавезано ДОО „АА“ предузеће за промет и услуге ... да као држалац непокретности ближе описаних у тачки 1. диспозитива овог решења исте преда у државину Српском православном манастиру ... Епархије ... Српске православне цркве, у року од 30 дана од дана извршности овог решења; тачком 5. диспозитива, констатовано да ће на основу овог решења РГЗ – Одсек за катастар непокретности ... извршити брисање свих хипотекарних терета забележених у било чију корист на непокретности из тачке 1. диспозитива овог решења; тачком 6. диспозитива, констатовано да ће о преосталом делу захтева који се односи на враћање права својине на кући лугара, гостионици, згради поште, згради удружења поштара, све са земљиштем и све на ..., кући лугара поред Манастирске цркве у порти са земљиштем и салашу у ..., са објектима и пољопривредним површинама, бити накнадно одлучено и тачком 7. диспозитива, одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде подносилац понавља наводе тужбе да је својину на предметним непокретностима стекао одлуком државног органа у судском извршном поступку спроведеном пред Општинским судом у Руми, на оригинарни начин (члан 20. став 2. Закона о основама својинско правних односа). Истиче да судске одлуке нису акти располагања обухваћени одредбом члана 36. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, односно да судске одлуке нису правни послови ни правни акти, који се односе на слободу у располагању физичких и правних лица непокретностима у њиховој својини. Сматра да наведеном одредбом законодавац забрањује располагање имовином која је предмет враћања верским заједницама које би, по својој суштини, представљале радње и активности које предузимају субјекти, правна и физичка лица, као носиоци права својине, да слободном вољом отуђују, поклањају, размењују, терете или на други начин располажу својом имовином која је предмет враћања верским заједницама. Међутим, судске одлуке, па дакле и решење о извршењу бр. Ив. 453/06 од 01.06.2006. године, решење о досуди непокретности бр. .../... од 22.02.2007. године и решење о предаји непокретности бр. Ив. 453/06 од 27.02.2007. године, нису правни послови и не представљају изјаву воље подносиоца захтева, суда или бившег власника непокретности. Даље наводи да „зграда угоститељства – хотел“ није пословна зграда, нити пословна просторија, те да „хотел“ није непокретност која може бити предмет враћања верским заједницама, а сагласно одредби члана 9. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама. Указује на одредбу члана 133. Закона о извршном поступку („Сл.гласник РС“ бр.

125/2004) који је тада важио, а којом је прописанао да и „укидање или преиначење решења о извршењу, после правноснажности решења о продаји непокретности купцу, нема утицаја на његово право стечено по решењу о продаји непокретности“. Поред тога истиче и да наведена судска решења, донета у извршном поступку, нису ни укинута нити преиначена. Предлаже да Врховни касациони суд захтев уважи и побијану пресуду укине.

Противна странка Агенција за реституцију, Јединица за конфесионалну реституцију Београд, у одговору на захтев предлаже да суд захтев одбије.

Противна странка Српска православна црква, Епархија ..., Српски православни манастир ..., предлаже да суд захтев одбије и обавезе подносиоца да му надокнади трошкове у износу од 30.000,00 динара.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, а у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, правилно је тужени орган одлучио као у диспозитиву оспореног делимичног решења, будући да је тужилац предметну непокретност стекао након 01.05.2006. године, на основу правног посла који је према изричитој одредби члана 36. став 2. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама ("Службени гласник РС" број 46/06), ништав. Управни суд је у свему прихватио разлоге образложења тужене Агенције за реституцију Републике Србије, Јединице за конфесионалну реституцију.

Оцењујући законитост побијане пресуде Врховни касациони суд налази да је она донета без повреда правила поступка и уз правилну примену прописа. И по налажењу Врховног касационог суда, тужени орган је правилно применио материјално правилно када је оценио да су испуњени услови за враћање (реституцију), у натуралном облику, предметне непокретне имовине Српском православном манастиру ... Епархије ... Српске православне цркве, који је захтев за реституцију поднео 03.05.2007. године, као и када је обавезао ДОО „АА“ предузеће за промет и услуге ..., као држаоца тих непокретности, да их преда у државину Српском православном манастиру ... Епархије ... Српске православне цркве.

Одредбом члана 4. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама ("Службени гласник РС" број 46/06) је прописано да се бившем власнику одузета имовина враћа, по правилу, у натуралном облику, или се накнађује у виду друге одговарајуће имовине, а ако то није могуће, исплађује се новчана накнада.

Одредбом члана 7. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, између осталог, прописано је да је обвезник враћања непокретности, привредно друштво или друго правно лице које је у моменту ступања на снагу овог закона власник одузете имовине.

Према члану 9. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, предмет враћања су непокретности које су у моменту одузимања биле у власништву црква и верских заједница, и то: пољопривредно земљиште; шуме и шумско земљиште; грађевинско земљиште; стамбене и пословне зграде, односно идеални делови таквих зграда; станови и пословне просторије; покретне ствари од културног, историјског или уметничког значаја.

Одредбом члана 10. став 1. истог закона је прописано да је обвезник враћања дужан да цркви, односно верској заједници врати право својине и државине на непокретности која је била одузета, ако је у приближно истом облику и стању у коме је била у време одузимања.

Имајући у виду цитиране прописе и како је у спроведеном поступку утврђено да је предметна имовина – зграда уписана као „зграда угоститељства – хотел“ и грађевинско земљиште на коме је та зграда саграђена (данас кп. .../... КО ...) у поступку аграрне реформе одузета Манастиру ,,,, да је у приближно истом стању и облику као у време одузимања и да је у државини ДОО „АА“ предузеће за промет и услуге ,,,, које је исту стекло након 01.05.2006. године у извршном поступку спроведеном пред Општинским судом у Руми у предмету бр. Ив. 453/06, правилно је тужени орган нашао да су испуњени услови за њено враћање на начин како је одлучено оспореним решењем.

Врховни касациони суд је ценио навод захтева којим се указује да је подносилац захтева за преиспитивање судске одлуке предметну непокретну имовину стекао у извршном поступку бр. Ив. 453/06 пред Општинским судом у Руми на основу решења суда донетих у том поступку, што се по његовом схватању не може подвести под недозвољено располагање из члана 36. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, па је нашао да је неоснован.

Одредбом члана 36. став 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама прописано је да од 01.маја 2006. године није дозвољено било какво располагање имовином која је по одредбама овог закона предмет враћања, нити заснивање хипотеке, залог или закупа на тој имовини. Према ставу 2. истог члана, правни послови и правни акти који су у супротности са одредбом става 1. овог члана ништави су.

Из цитиране законске одредбе произлази да је законодавац од 01.маја 2006. године забранио било какво располагање имовином која је по одредбама овог закона предмет враћања, што значи да се овом имовином не може располагати ни на који начин и ни под којим условима. При томе законодавац ову забрану није ограничио навођењем субјеката на које се забрана односи, нити начин на који се располагање врши – правним послом или правним актом. С обзиром на то, по оцени Врховног касационог суда, власништво на имовини која је по одредбама Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама предмет враћања, не може се, након 01. маја 2006. године, стицати односно преносити правним послом, али ни правним актом донети у поступку принудног извршења пред судом.

Без утицаја на другачију оцену законитости оспореног решења и побијане пресуде је указивање подносиоца захтева на одредбу члана 133. Закона о извршном поступку („Сл.гласник РС“ бр. 125/2004). Ово стога што се на враћање (реституцију) имовине црквама и верским заједницама примењује пропис који је донет након наведеног закона, и то Закон о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама као *lex specialis* и *lex posterior*, а којим су уређени услови, начин и поступак враћања имовине која је на територији Републике Србије одузета од црква и верских заједница.

Неоснован је и навод подносиоца захтева да нису испуњени услови за реституцију хотела јер хотел није пословна зграда ни пословна просторија из члана 9. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама. Хотел јесте пословна зграда јер се у њему пружају хотелске односно угоститељске услуге, дакле обавља пословна делатност.

Имајући у виду све изложено, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу првом диспозитива ове пресуде.

Врховни касациони суд је, на основу одредаба члана 154. став 1. и члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, који се сагласно члану 74. Закона о управним споровима сходно примењује на питања поступка решавања управних спорова која нису уређена тим законом, одлучио као у ставу другом диспозитива пресуде, јер одговор на захтев Српске православне цркве, Епархија ..., Српски православни манастир ..., не садржи ништа ново у односу на податке у списима предмета и садржину захтева, због чега није био од значаја за одлучивање.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ
дана 05.06.2020. године, Узп 103/2020

Записничар,
Драгица Вранић,с.р.

Председник већа – судија,
Катарина Манојловић Андрић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић